Ն. 4864 — 1882 ՓԵՏՐՎԱՐ 16 ԵՇԱԼԸ — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕԷՆԷ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՓԵՏՐՎԱՐ 28 ՕՍԼՔ — Ն. 4864

ԳԻՆԸ ԹԵՐԹԻՆ

Իսթանպոլ իւրին սենէլիկ մէճիտ 10
Ամբոյ » » 5
Իւր » » 3

Թաշրալար իւրին մէճիտիյէ 10
Ամբոյ » » 5
Յօրքա իւճրէթի պիզէ՝ այիտ տիր-

ԻԼԱՆԼԱՐ

Գերմանիա տէֆա իւրին սաքիրը 3 ղր
Իթալիա » » » 3 ղր
Իւլիւնէիւ » » » 1 ղր

30 ՓԱՐԱ.

Անանուտի Էֆէմերա

ՄԻՍԿԱՏԻ ԷՐԱՀԻԵԱՅ

Իլան սրրասընա գօնուլմաէան իլանաթ ու իխթարաթրն սաքիրը 5 ղր

Մէքթուպլար Կ. Պ. Վանոսեան խանինէ եաղիրիր

Իսթանպոլտա, Գալաթասա Բէնիչէնպիհ-պազարընտա Իրսի խանընտա Ն. 41։

՝Ի՝ ԱՐՐԱՍԱՆ ԳՕՆՈՒԼՄԱԷԱՆ ԻԼԱՆԱԹ ՈՒ ԻԽԹԱՐԱԹՐՆ ՍԱՔԻՐԸ

1297 ԵՈՒՊԱԹ 16 — 1849 ՐԷՊԻ ԻԼԼ ԱԽԻՐ 16 — 30 ՓԱՐԱ.

ԻԽԹԱՐ

Մանգուամէմիզին շու աթիտէքի նիւսխէյէրինէ լիւզումմուզ օլտուղունան, թէսլիմէ հիմմէթ իտէնէ իւչէր ղրշ. վէրիլէճէք տիր։
4673 վէ 4674 վէ 4692 վէ 4639 նիւմէրօյու նիւսխէյէր։

Էսքարը Փարիսին պիրինճի ճիլտի էլլի պիր պուչուգ ճիւզտէ խիթամ պուլմուշ օլուբ, վէ իքինճի ճիլտին տախի 24 վէ 25իւնճիւ ճիւզիւ չէգմիշ տուր։

Թուճտան գէզլարքն տախի 8ինճի գէթաոը պու կիւն չէգմիշտիր։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՍԷՆ–ՐԷՔրսպուրկ, 25 փետր.

Հէրօլտ զազէթասը, հիւքիւմէթին, պիւյիւք մէմուրլարը բօլէթիգա իլէ իշթիզալտան մէնն իյլէմիշ օլտուղունու պէեան իտիեօր։

Լօնտրա, 25 փետր.

Թայմզը զազէթասընքն, Ռուքրէչտէն ալմշը օլտուղու հավատիսաթա պինանէն, պէեան իյլէտիկինէ կէօրէ, Ռուլղարիստանա պիր չօգ Ռուս կէօնիւլլիւէրի մուվասէլէթ իյլէմիշ օլուպ, սէյլէնիլտիկինէ կէօրէ, բանալավիսթ գոմիթէլէրի Մակէթօնիատա պիր իթթիւալ թահրիգ իյլէմէքլիկէ չալըշըօրլար իմիշ։ Ռուլկարիսթանտա բանալավիսթէրին մէրքէզի գօսիթէսինին Թրընօվատա թէէսսիս օլունմուշ [illegible] միւթթէֆիք նօգթալարընտա շիւպէէրի օլտուղու տախի, այնի հավատիսաթտան միւսթէպան տըր։

Գահիրէ, 26 փետր.

Հէյեթի վիւքէլա արասընտա իթթիլաֆը էֆքէար զուհուր իյլէտի. ըէյիսի վիւքէլա Մահմուտ Պարուտի բաշա իլէ հարպիէ նազրը Արապի պէյ միեանէսինէ միւպանէնէթի էֆքէար մէվճուտ տուր։ Արապի պէյին հէյեթի վիւքէլա բիեասէթինէ թայինի միւհէթմէլ տիր։

Խրտիվ հազրէթլէրինին նուֆուզու զայդ օլմուշ օլուպ, շուրայի նէվվապ տախի ֆըրդայի ասքէրիէէնին թազէիքի ալթընտա պուլունմագտա տըր։ Ռունուն իլէ պէրապէր, ասայիշէ ասլա խալէլ կէլմէմիշ օլուպ, էվրօպալըլարըն էմնիյէթի հիչ պիր եէրտէ տիւշմէր թէհտիտ օլմամշը տըր։

Վիէննա 26 փետր.

Ավսթրիա ասքէրի, փետրվարքն 21ինճի կիւնիւ Գալինօվի գուրպինտէ, վէ 22ինտէ Ակլաթրէվտա, վէ 23 իւնտէ տախի Մալշէվարավանտա էշգընեաա զալէպէ չալմշը տըր։

Ռուս իւչ մուհարէպէլէրտէ էշգընեաբէք չօգ թէէֆթա տիւշար օլմուշ տըր։ Ավսթրիալըլարըն զաեաթքընքն էհէմմիյէթի բէք ազ տըր։

Պիր չօգ էհալի հէֆրէթ իթմէքտէ տիրլեր։

Աթինա, 27 փետր.

Մէհէլիսի մէպուսան, ուզուն վէ չէտիտ պիր միւպահասատան սօնրա, Ատամաս ինթիխապընը 95 ըէյէ գարշը 112 ըէյ իլէ իպթալ իյլէտի։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Գալաս պաշ շէհպէնտէրլիկի, խարիճիեէ նէզարէթի թէրճէմանը սապզ Մագսիմ էֆէնտիեէ,

Ֆիշէֆ պաշ շէհպէնտէրլիկին, Գալաս պաշ շէհպէնտէրի սապզ Տօմինեան էֆէնտիեէ,

Գօրֆու պաշ շէհպէնտէրլիկի, Պէլկրատ սէֆարէթի սէնիեէսի պաշ քեաթիպի Մագսուտ էֆէնտիեէ,

Մէսինա պաշ շէիպէնտէրլիկի Ամթինա պաշ շէհպէնտէրի սապզ Ագոպոս էֆէնտիեէ,

Այտըն վիլաեէթինտէ Սէվքէ գազասը գայմագամլըզը Թիմուր հիսար գայմագամը սապզ Սայիտ պէյէ, Վիլաեէթի մէղքիւրէ տախիլինտէ Գուլտօղան գայմագամլըզը Պիկա գայմագամը սապզ Թէվֆիք էֆէնտիեէ,

Վիլաեէթի մէղքիւրէտէ Նէմիշգայմագամլըզը Սիվրի Հիսար գայմագամը սապզ Սաֆվէթ պէյէ,

Սուրիա վիլաեէթինտէ Սիւֆիտ գայմագամլըզը Պագա գայմագամը սապզ Մէհէմմէտ պէյէ,

Սիվաս վիլաեէթինտէ Ճէվզէ գայմագամլըզը Տարէնտէ գայմագամը Աբիֆ էֆէնտիեէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Կէչէն յունվար այընքն զաեէսի օլան բազար կիճէսի սաաթ պիր պուչուգ իքի բաատէլէրինտէ Եօզգատ հիւքիմէթի գօնաղընտան հարիզ զուհուր իտէրէք, գօնաղքն քեամիլէն միւհիթէրէք օլտուղու, վէ ֆագաթ մուհասէպէեէ աեիտ քեաֆֆէյի սէֆիթէրլէր վէ էվրագ իլէ իշէ եարար էշեանքն թէմամէն գուրթարըլարդը, էնգարէ զազէթասընտա օպունմուշ տուր։

Գու կիճէ Պէյօղլունտա տօղրու եօլտա Մ. Բիզանինին իգամէթ իթմէքտէ [illegible] պուլունան պիր տխրրտան եանկքն զուհուր իտէրէք, տխրքքն իչինտէ պուլունան 8 ըէս պարկիրլեր եանմշլար տըր։

Միթէվէֆա գապտան Սէյլինին զէվճէսի մատամ Սէյլկի բազար կիւնիւ Վարնա բօստասը վաբօրուլլա Տէրիսաատէթէ մուվասէլէթ իյլէեիպ իսկէլէտէ լօրտ Տօֆէրին թարաֆընտան գապուլ օլունմուշ, վէ միւսաֆիրլէթէն սէֆարէթխանէեէ իգամէթ իթտիրիլմիշ տիր։

Ռուսիա սէֆիրի միւսիւ Նօվիգօֆ պու կիւնլէրտէ սուրէթի խուսուսիտէ հուզուրու Շահանէեէ գապուլ օլունճագ իմիշ։

Ֆար տիւ Պոֆօրուն զանընքնա կէօրէ, Ֆրանսա ճիւմհուրիեէթի իլէ տէվլէթի Ալիեէ պէյինտէ ագտ օլունճագ թիճարէթ մուահէտէսինին միւսիվէտտէսի, ճիւմհուրիեէթի միւշարիէյհա թարաֆընտան Գապը Ալիեէ թէպլիղ օլունմուշտուր։

Ինկիլթէրրա վէ Իրան սէֆիրլէրի տիւնքի կիւն Գապը Ալիեէ կիտէրէք, պաշ վէքիլ Սայիտ բաշա հազրէթլէրիյլէ միւլագաթ իթմիշլէր տիր։

Ավսթրիա վէ Մաճարիստան տէվլէթի սէֆարէթխանէսի տէօրտիւնճիւ թէրճէմանը Մ. Բատ, նամիզաճ պուլունան էմմիսիյլէ կէօրիւշմէք իւզրէ կէչէն ճիւմա կիւնիւ հարաքէթ իտէն Թրիէսթէ վաբօրույա, վէ իքի պուչուգ հաֆթա իչին մէկզուն պուլունտուղու հալտէ, մէմլէքէթի օլան Բէչթա շէհրինէ ազիմէթ իյլէմիշ տիր։

Զբրգա նամ մահէլլին էմնիյէթ ու մուհաֆազասը իչին եիւզ նէֆէր պաշը պօզուգ տիլլըքնքն թահրիր ու իսթիխամը խուսուսունա տայիր Սուրիա վիլաեէթի ճէլիլէսինտէն վուգու պուլան իշարը թէլէկրաֆիյէ իւզէրինէ իրաաէի ալիյէ չէրէֆ-թաալիգ իթմիշ վէ մահէլլինէ մէէզունիյէթ իթա օլունտուղու կիպի, ժանաարմա տաիրէսինճէ տախի իյճապը իճրա օլունմուշ տուր։

(Ճեէրեի Ա.-ուէբէյ)

Էյուպ գանթարճլարընտան պիրինին քէնտիսինի ասքպ թէլէֆի նէֆս իթտիկինի եազմըշ իտի. Գու կիւնքի թէրճէմանը Հազրգաթտա օգունտուղունա կէօրէ մէրգում զարուրէթի հայինտէն նաչի շու ֆիիլէ գաստ իյլէմիշ, վէ չօճուգլարընը մէքթէպէ եօլաաբզը կիպի, պիր շէյ ալմագ պէհանէսիյլէ զէվճէսինի տախի պագալա կէօնտէր. տիքտէն սօնրա, էվվէլճէ հազրըլամըշ օլտուղու իրի պօղաղընա կէչիրիպ քէնտի քէնտինի սէպպ իթմիշ իսէ տէ, պէրաքեաթ վէրսին զէվճէսի պագդալ տիւքքեանընտա օեալանմաեէպ, չաբուճագ ավտէթ իյլէտիկինտէն, շու հալի կէօրմիշ վէ իյլէտիկի ֆիզան ու ֆէրեատը իչիտէրէք գօճուլուր եէթիչիպ մէրգումու իբատէն ալմշլար տըր։

Թէտարիք օլունան աթքպպա վաբթասը, իրզերին պօղաղընտա հասրլ իյլէտիկի եարարար հէնուզ պիթիւն պիթիւնէ գաբանմամշը իսէ տէ, հաեաթքընքն մուխթալատա պուլունմատտոտ [illegible]

Թէքֆուրտաղընտան ալընան խուսուսի խապէրլէրէ կէօրէ, մէղքիւր սանճաղքն 1831 սէնէսինտէքի հասբլաթը զէրրիյէսի 1880 սէնէսինտէն եիւզտէ օն նիսպէթինտէ ֆազլա իմիշ։

Էվվէլքի կիւն Վարնա բօստասը յալա ալընան խապէրլէրէ նէզարէն, տիւեունու ումումիյէ թագսիլէրինէ թայէին օլունան վարիտաթքն իտարէ մէճլիսի ճէտիտի Ալման ազասը Մ. Բէպրմէքէրին պու հաֆթանքն սօնրարընտա Տէրիսաատէթէ վիւսուլի մուհթէմէլ տիր։

Պուլկարիսթան գաբու քէթխիտալըզընա նասպ ու թայէին օլունուպ, սխիրէն Տէրիսաատէթէ մուվասէլէթ իթմիշ օլան Մ. Զանոֆ, տիւնքի կիւն Գապը Ալիեէ ազիմէթ իտիպ, խարիճիեէ միսթէշարը Արթին էֆէնտի հազրէթլէրիյլէ կէօրիշմիշ տիր։

Ռուսիա սէֆիրի Մ. Նօվիգօֆ իլէ մատամասը թարաֆընտան եարընքի չարշէնպիհ ազշամը, պազը սէֆարէթի էճնէպիեէ մէէմուրլարը իլէ ահրպպալարընա սուրէթի մախսուսիեէտէ օլարագ պիր սուարէ վերիլէճէք տիր։

Ֆրանսա ճիւմհուրիյէթինին Տէրիսաատէթ սէֆիրի օլուպ պու քէրրէ Լօնտրա սէֆարէթինէ թայէին օլունան Մ. Թիսօնուն, պիր գաշ կիւնէ գատար հուզուրու հազրէթի Շէհրիեարիեէ չէգարագ վէտանամէսինի թագսիմ իյլէեէճէկինի, վէ էօնիւմիզտէքի ալաֆրանկա մարտ աեընքն 8ինտէ գրեամ իտէճէք Ֆրանսէզ վաբօրույա եօլա չէգաճաղընը դազէթալար եապէեօրլար։

Սէֆիրի ճէտիտ մարքի տը Նօայլն նէ վագէթ Տէրիսաատէթէ կէլճէկի հագգընտա հէնուզ պիր մալիւմաթ մէվճուդա եօգ տուր։

Էմթաա հումուլէսիյլէ Մարսիլեատան Տէրիսաատէթէ կէլմէքտէ օլան Այոս Նիգոլաս նամ թիւճճար սէֆինէսի փէտրվարքն օնունճու կիւնիւ կիրիտ գէյրաթքընտա զարաեա օթուրմուշ տուր։ Հումուլէսի սիկուրթալը պուլունտուղունտան զարար օլունմատեաճագ իսէ տէ, թաֆիէսի հազգընտա հէնուզ հիչ պիր մալիւմաթ ալընմամշը տըր։

Էտիրնէ ուն թիւճճարլարընտան Մ. Ուրֆանի վէ գումբանեասը, պու քէրրէ սէքսէն պին լիրա իլէ իլանը իֆլաս իյլէմիշ, վէ պու իսէ ախիրէն Լօնտրատա վուգու պուլան իֆլասլարքն թէէսսիրաթքընտան իլերի կէլմիշ իմիշ։

Այտըն զազէթասընտա կէօրիլմիշ տիր.

Զէնա կիւն մուգատտէմ Պիւլտան գատապասընտա հարիգ զուհուր իտէրէք եիւզ էլլի պիր տիւքքեան վէ գահվէխանէ, վէ պիր ճամի, վէ իւչ լօնճա, վէ պիր մէվկընխանէ իլէ պիր մէտրէսէ միւհթէրէք օլուպ, էմնաք վէ սաեիրճէ զաեաթը վաղբա պէշ եիւք օն եէսի պին պէշ եիւզ զուրուշ գէյմէթինտէ հատ[illegible] ինչասընա թէշէպպիւս իսիլտիկի Այտըն մութասարրֆլըզընտան մագամը ալիյի ճէնապը վիլաեէթէ նահիյէ պա թէլէկրաֆ իշար օլունտուղու մաէթթէէսսիֆ խապէր ալընմըշ տըր։

Ալմանեա հէյեէթի սէֆարէթի ֆէվգէլատէսի կէչէն ճումա իրթէսի կիւնիւ սէրաեը հիւմաեունու արապալարը իլէ, եէտի գուլեեէ պիլ ազիմէ, Պիզանթէն իմբէրատթօրլուղունտան գալմըշ օլան գալէլէրի զիեարէթ իյլէմիշ, վէ պատէհու ամթարա սիւար օլարագ, վէ էյուպ իլէ էտիրնէ գաբուտունտան կէչէրէք Քեազրտխանէեէ կիթմիշլէր տիր։

Հէյեէթի միւշարիէյհա, Իմրօհոր քէօշկիւնտէ գահվէալթը իյլէյիպ, Քեազրտխանէ սէրաեը հիւմաեունու իլէ պազէեի կէզմիշ, վէ անտէն սօնրա Աեազ ազա չիֆթիլիկի հիւմաեունու վէ քէօշկիւ իլէ, Մասլագ քէօշկիւնիւ զիյարէթ իյլէտիքտէն սօնրա Տօրմա պազէեէ ազիմէթ իթմիշտիր։

Բրէնս Բաֆիվիյլ իլէ ռիֆագասը օ ազշամ Օրթաքէօյտէ սէր եավէրի հազրէթի Շէհրիեարի Համիտ բաշա հազրէթլէրինին զօնաղընտա քէշիտէ օլունան 25 քիշիլիք պիր զիեաֆէթտէ հազրը պուլունուպ, կիճէ թէրսխանէյի ամիրէ թարաֆընտան թախտս դելընան ուֆագ պիր վաբօր իլէ ավտէթ իյլէմիշլէր տիր։

Էվվէլքի ախշամ տախի, հէյեէթի միւշարիէյհա ազասը միւշիրանը ազամտան էն գբտէմիսի պուլունան Նամզգ բաշա հազրէթլէրինին Գապաթաշտա քեային գօնագլարընտա վէրիլէն պիր զիեաֆէթտէ մէտու պուլունմուշյար տըր։

Ինկիթէրրա տէվլէթի սէֆարէթխանէսինտէ վերիլճէք օլան պալօ, բէնճէմիհ կիւնինէ թէէխիր իսիլտիկի իշիտիրմիշ տիր։

Ռուս գումբանիասընքն Զէրքասքի նամ վաբօրու. Գարա տէնիզտէ Պէրկօզ լիմանը աչգալարընտա գարաեա օթուրմուշ տուր։

Պու գազա սբրասընա [illegible] վաբօր գաբատանը իլէ թայիֆէսի ասլա եօլճուլարը տիւշինմէյիպ, քէնտի ճանլարընը սէլամէթէ չըգարմազա դայրէթ իթտիքլէրինտէն, եօլճուլար թարաֆընտան խայլի շիքեաեէթլէը վուգու պուլմուշտուր։ Եօլճուլար իսէ, կէօվրթէթ իւզէրինէ թօրլանարագ, պիր չօղու տէնիզէ տէօքիլմիշ վէ նէ գատար թէլէֆաթ օլտուղու հէնուզ մալիմ օլամամշը տըր։ Իսլիմիա մահքէմէսի ըէյիսի սապզը տախի, սէքիզ եաշընտա պիր քէրիմէսիյլէ եօլճուլար միեանընտա պուլունմուշ տուր։ Բէք չօգ եօլճուլար քէնտի զայրէթլէրիյլէ վաբօր սանտալարընը տէնիզէ էնտիրիպ թախլիսի ճան իթմիշլէր, վէ պազրլարը եիւզէրէք գուրթուլմուշլար իսէ տէ բէք չօղունուն էլլէրի վէ աեագլարը տօնմուշ տուր։

Մէգքիւր գումբանիանքն Կրանտիւք Միշէլ նամ վաբօրու, տէրունինտէ պիր միւֆէթթիշ վէ էտէվաթը թախլիսիյէ պուլունտուղու հալտէ, Պէրկօզ բիշիկեաճրնա [illegible] նին հարաքէթինէ տայիր Ռուսիա գօնսօլօսխանէսինտէ թահգրգաթա միւպաշէրէթ օլունմուշ խատուկի կիպի, Պէրկօզտա պուլունան մէղքիւր վաբօր եօլճուլարը պէեաեը հալէ տավէթ օլունմուշլար տըր։

Զէրքասքի վաբօրու հէման քիւլլէն գազազէտէ օլմուշ տուր։

Այնօզտան ալընան խուսուսի պիր թէլէկրաֆնամէեէ կէօրէ իշպու փետրվարքն օնունճու կիւնիւ Այնօզ սահիլինտէ էմսալի կէօրիւլմէտիք պիր ֆուրթունա զուհուր իլէ եիկրմի սաաթ տէվամ իյլէմիշ վէ պազը գաեբզլար ղարգ օլմասը յլա, խասարաթը քիւլլիյէ վուգունտէն խէվֆ օլունմագտա պուլունտուղու անլաշըլմըշ տըր։

Ե. ԵՄԷՆԻՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ

Դեր՝ն՝ է Թ՝ուրէ՝ըը՝ ։՝ը՝

Պատիւ ունին ծանուցանել մեծարգոյ Հասարակութեան որ իրենց մթերանոցը այժմ փոխադրած են նոյն փողոց 108 թիւը. այս առթիւ կը ծանուցանեն նաեւ որ Գաղղիոյ և Անգղիոյ երեւելի տուներուն առաջին տեսակ ազնիւ կերպասներ ապսպրած են յառաջիկայ գարնան համար, և ժամանակիս յարմար կերպով իրենց դիմողներն գոհ ընել կը խոստանան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ Ի ԿԻԼԻԿԻՈՑ

Ա.Տ.Ն.Ա.

Միացեալ ընկերութեանց վարժարանք. Գ. Մ. Էզաճեան և Մանզումէի Կիլիկեցի թղթակից հիւրերը.

Միմիայն դաստիարակութիւն և ուսում քարոզողներ առանց կրթական և յառաջդիմական գործողութեան, կամ թէ դաստիարակ անուան տակ թագչող ու Ազգին մեծամեծ վնասներ տուողներ, այո՝ շատ կը գտնուին մեր մէջ. բայց

կրթական և յառաջդիմական գործք, որք իրապէս կը կատարեալ գործեն և կը կենդանացնեն ամէն ինչ, շատ քիչերու վրայ կը տեսնուին։

Քի՛չ են, խի՛ստ քիչ, խիստ հաղուագիւտ, այն ճշմարիտ դաստիարակները, որք առանց որ և է ակնկալութեան, առանց որ և է շահու նկատման, առանց որ և է ներքին խորհրդոյ և առանց շողոքորթութեան միմիայն Ազգային դաստիարակութեան իրաւանց նախանձախնդիր և պաշտպան գտնուին։

Հին ազատ ազգաց, Յունաց և Հռովմայեցւոց մէջ, Արիստոտէս, Փոկիոն, Կատոն և այլ ասոնց նմանները իրենց ազգաց յառաջդիմութեան և դաստիարակութեան իրաւանց ճշմարիտ բարեկամներն եղած են սոցա օգուտը ճանչցնելու ջանալով, շահասէր խաբեբայ շողոքորթ և սուտ դաստիարակներէն զգուշացնելու աշխատած են, սակայն դժբաղդաբար չեն յաջողած։ Ընդհակառակն այդ կարծեցեալ դաստիարակները երբեմն ժողովրդեան մոլութիւնները գգուելով, երբեմն փայփայելով և երբեմն դրուատելով յառաջ գնացած և իրենց վատ նպատակին հասած են։

Ով որ պատմութիւն կարդացած է, անշուշտ մեր այս բսածները պիտի հաստատէ։

Եթէ անցեալն պատմութիւնը ներկային օգուտ մ՚ունի, այն ալ տուած փորձառական դասերովն է. մարդիկ պէտք է այդ դասերէն խրատուին՝ և ամէն հոգւոյ չի հաւատան, մանաւանդ զիրենք շողոքորդողներուն։

Փունջ լրագրի 1640 թուոյ մէջ Գ. Մ. Էղաճեան ստորագրութեամբ, դեկտ. 24 ամսաթուով Միացեալ ընկերութեանց Ատանայի խեղճ վարժարանները դրուատող և ընդհակառակը սոյն վարժարանց յետաքրքիր գործունէութեան դէմ գրուած անամօթ խօսքերով լի մի քանի տողեր կարդացի և չի կրցայ իմ զարմանքս բռնել. ուստի իբրև անկողմնակալ և ճշմարտասէր Հայ մը, պարտք համարեցի յանուն ճշմարտութեան այդ սուտ, խաբեբայական և շողոքորթիչ գրութեան հեղինակին պատասխան լինելու համար, համառօտ տեսութիւն մի ընել վերոյիշեալ վարժարանաց ցաւալի վիճակին վրայ։

Ընթերցողք եթէ կարդացած են Մանզումէի 4743 և 4796 թիւերով Գ. Օշինի հրատարակած յօդուածները որոնք ճշմարիտ և ընդարձակ տեղեկութիւններով լի էին Ատանայի վարժարանաց մասին, անշուշտ պիտի յիշեն որ նոյն վարժարանները անցեալ 1881 տարւոյ փետրվարը 1-ին բացուած միջոցին 1100 ուսանող մանուկներ կը պարունակէին իրենց մէջ, և այսօր այդ մանուկներու թիւը հետզհետէ նուազելով մինչև 450 կիջնայ և այս ի չնորհս անբարեկարգ վարչութեան Փունջի թղթակից Գ. Էղաճեանի, որ սոյն անցեալ մի տարուան շրջանի մէջ իբր ծորէն ճանչցուած է վարժարանաց մէջ, կը հարցնեմք Գ. Էղաճեանին. ի՞նչու պակսեցան այդ մանուկները և ո՞ւր գնացին, կրնա՞յ ուրանալ Գ. Էղաճեան, որ Բողոքական և Գաթոլիկ եղբարց վարժարանները խրատող հարիւրաւոր մանուկները, մեր վարժարանաց թոյլ և տկար վիճակը դիտելով հրաժարող՝ Հայ ծնողաց զաւակները չեն։

Նոյնպէս չեմք գիտեր թէ, Գ. Էղաճեան աբդեօք իւր ո՞ր մէկ բարեկարգութիւններովը գոհացուցած է ընկերութիւնը, Ատանայի հասարակութիւնը, և օտարազգիները, և առանց ամաչելու այդ ամօթալից տողերուն մէջ կը հաշակէ թէ «վարժարանաց իսկական վիճակն քաջ ծանօթ է թէ Միացեալ ընկերութեանց պատուարժան Տնօրէն ժողովին և թէ Ատանայի անշահասէր և անկողմնակալ անձանց Հայոց և օտարազգեաց»։

Այո՛ մենք կը հաւատանք որ օտարազգիները գոհ պիտի լինէին Էղաճեանի այդ թիւր ընթացքէն, վասն զի, երբ Միաց. ընկերութիւնք [illegible] զրգռեցին, Բողոքական և Գաթոլիկ եղբարք բիւր եռանդեամբ վարժարաններ կառուցին, ոմանք մայրապետներ բերին, դասատուներ աւելցուցին և մեր վարժարանաց այս տկար վիճակէն օգուտ քաղելով յաջողեցան 5-600 Հայ աշակերտներ իրենց վարժարանները առնուլ. չը գիտեմք Գ. Էղաճեան ինչպէս կը մտնայ աչքին առջևը և քթին տակը կատարուած սոյն ճշմարտութիւնները և՝ ամաչէր բսելու թէ, «պատեհ առթի կրթողում հրատարակութեանս Միացեալ ընկերութեանց վարժարանաց իսկական վիճակն զոր նախանձու և այլ և այլ նկատմանց խծբծանքն երբէք չի պիտի յաջողին անուանակել և որոց յարգն՝. ու արժէքը՝. ժամանակն աւելի պանծալի պիտի ընէ»։

Արդեօք ե՞րբ—կարծեմ թէ էնզաճեանի յարգը և արժէքը այն ժամանակ պիտի աւելնայ երբ Ատանայի վարժարանաց գուները իսպառ փակուին իրեն և ընկերութեանց դէմ։ Ցաճկական առած մը կ՚ըսէ թէ «եալանճլնը մոմու եսթ-սը յա գատար եանար» Էղաճեան իւր խաբեբայական և շողոքորթիչ խօսքերով կարելի է այսօր համոզէ ընկերութիւնք սակայն անշուշտ ընկերութիւնը չի պիտի ուշացնէ հանգուցեալ Սանտալճեան էֆէնտիի տեղ Կիլիկեան վարժարանաց համար ընդհանուր տեսուչ մը ղրկելվան զի եթէ Ատանացին կը լռէ այսպիսի միջոցի մը մէջ պատճառը տեսուչին սպասելն է . . .՝։

Վերջապէս չերկարեմք մեր խօսքը Գ. Էղաճեան Մանզումէի պատկառելի հիւրերուն դէմ այդ հայհոյալից տողերը գրած միջոցին, Ատանացւոց վրայ, ինքնին դադրած լինելով պաշտօն վարելէ, անշուշտ Ատանայի վարժարանաց վիճակը Միացեալ ընկերութեանց բարեկարգ ցուցնելու և ինքզինքը արդարացնելու պատրուակաւ, կարգ մը անատոյգ տեղեկութիւններ հրատարակելով՝ խաբեբայական միջոցներու կը դիմէ և այսչափով ալ գոհ չը լինելով մերթ Մանզումէի անշահասէր և անկողմնակալ հիւրերուն վրայ կը յարձակի և մերթ՝ [illegible] Միաց. ընկերութիւնը [illegible] օտարազգիները իւր խաբեբայութեանց վկայ կը բռնէ և Մանզումէի թղթակից հիւրերուն վրայ խեղ մը հայհոյանքներ տեղացնելով ատոնց բրած անաչառ դիտողութիւնները հերքել կը կարծէ, որոնք դաստիարակի մը լեղու չը լլալէ զատ, նորա վարուց բարուց և ինչ արժանեաց տէր լինելուն վկայ և վաւերականներն կրնան լինիլ։

Մանզումէի պատկառելի հիւրերը, իրենց գրութեանց մէջ նպատակ ունեցած են մանաւանդ Գ. Օշին վարժարանաց խեղճ վիճակը նկարագրելով Միաց. Ընկերութեանց ուշադրութեան յանձնել. եթէ Գ Էղաճեան իւր սրտին մէջ փոքր ինչ ազգայնութեան եռանդ և ուսումնասիրութեան ոգի ունեցող անհատ մի լինէր, չի պիտի կրնայ անտարբեր լինել այդ վարժարանաց ցաւալի և թշուառ վիճակին վրայ, որոնք օր ըստ օրէ իրենց յառաջդիմական քայլերովն փոխանակ Միաց. Ընկերութեանց պատիւ մը լինելու, ընդհակառակն սոյն անկարգ վիճակի մէջ կեղտ մը կը լինին Ատանայի հասարակութեանց և սատարողաց մէջ։

Մեք չեմք կարծեր որ (ինչպէս կըսէ Գ. Էղաճեան) Միաց. ընկերութիւնք քաջածանօթ լինէին Ատանայի վարժարանաց սոյն ցաւալի վիճակին վրայ, մանաւանդ Գ. Էղաճեանի տկար անձին, անկարողութեան և ապիկարութեան վրայվասն զի եթէ միաց. ընկերութիւնք գիտնային Ատանայի վարժարանաց այդ ցաւալի կացութիւնը, անշուշտ գոնէ միաց. ընկերութեանց պատիւը պաշտպանելու համար սորա դեղ և դարման պիտի տանէին։ Նոյնպէս եթէ միաց. ընկերութիւնք քաջածանօթ լինէին որ Գ. Էղաճեան անզգայ, դանդաղ, շողոքորթ եւ խաբեբայ անձ մ՚է և որոյ տնօրինութեան ներքև գտնուող վարժարանները այդպիսի մի խեղճ վիճակէ տարբեր կացութիւն մը չեն կրնար ունենալ, անտարակոյս պէտք եղածը պիտի փութային ժամ յառաջ տնօրինել, և Գ. Էղաճեանի տեղ արժանաւոր մին ղրկել։ Այս, այդ վարժարանաց ջանասէր ուսումնասէր ուսուցիչներէն Գ. Շաւարշ [illegible] Ատանայի վարժարանաց խեղճ վիճակը ներկայացոյց ընկերութեանց և ինչպէս նախկին Աշենապետ մեծ. Մինաս Չերազ էֆէնտի, նոյնպէս նորընտիր Աշենապետ մեծ. Գէորգ էֆէնտի Արսլանեան ցաւօք սրտի լսեցին Եսայեան էֆէնտիի սոյն արդար դիտողութիւնները, եւ զորս հաստատեցին նոյն միջոցին Ատանայի Քաղ. ժողովոյ կողմէն զբրուած խել մը բողոքագրեր և մանաւանդ հեռագիր մը Ատանայի վարժարաններն միացեալ ընկերութեանց իրաւասութենէն բաժնելու համար։ Սոյն միջոցին վերոյիշեալ Ատենապետ էֆէնտիներն թէ՛ Եսայեան էֆէնտիի պատմութեանց և թէ Ատանայի Քաղ. ժողովէն ղրկուած բողոքագրերն ուշադրութեան առնելով բաւական նշանաւոր բարեփոխումներ բրին վարժարանաց մասին. Գ. Էղաճեանը հրաժարեցնելով Գ. Եսայեանի առաժամանակեայ տնօրինութեան պաշտօնը տուին, իրեն ընկեր տալով նաեւ երկու դասատուներ։ Գ. Եսայեան Ատանա վերադարձին, միաց. ընկերութեանց տնօրէն ժողովէն ստացած հրահանգաց համաձայն սկսած էր գործել և Ատանայի ամբողջ հասարակութիւնը սոյն բարեփոխումներէն գոհ լինելով, մեծ փափաքներ կը յայտնէր սոյնպիսի բարեկարգ վիճակի մը մէջ յարատեւելու. սակայն Տնօրէն ժողովոյ մի վերջին նամակը, որով կրկին անգամ, հակառակ Քաղ. ժողովոյ գանգատանաց, զՊարոն Էղաճեան պաշտօնի կը կոչէր, վերջնականապէս վհատեցուց ժողովուրդը, եւ մանաւանդ Եսայեան էֆէնտին իւր ընկերոջն հանդերձ, որոնք քիչվիլոցի մէջ վարժարանաց ցաւալի աշակերտները հաւաքելով և կարեւոր պաշտօնեայները դասելով վարժարանները նախանձելի գրից վերածելու կը ջանային և մեծ յոյս կար որ պիտի յաջողէին և դայս ոչ մի Ատանացի Հայ կարող է ուրանալ։

Խօսքերնիս վերջացնելով յետին կէտ մը յաւելումք.

Ատանայի վարժարանաց սոյն աղեխալի վիճակը կրկին անգամ հրապարակ տալով, ուրիշ նպատակ մը չունիմք։ Թո՛ղ Գ. Էղաճեան իրեն [illegible] և շողոքորթիչ վարմունքով և գրութեամբ դարձեալ հաստատել ջանայ թէ վարժարանները բարեկարգ են մենք միշտ խօսած ենք և դարձեալ կը կրկնեմք, Ատանայի վարժարանք այս խեղճ վիճակի մէջ յարատեւելով վերջապէս մի խոշոր աղտ պիտի լինին Միաց. ընկերութեանց անուան և այս շատ հեռու չէ. այժմէն վարժարանաց գլխաւոր

(165)

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸԶԼԱՐ

տար պիւիւք պիր ույղունսուզլուգ վէ նէ դատար պիւիւք պիր կիւճլիւք տիւր պու . . .

Կէրչի պըրագըպ կիթմէքլիկի ֆիքրինատէն կէչիրտի իսէ տէ, ֆէրատոր կիւնիւ տէ, օլպիր կիւն տէ, վէ պէլբի տէ իլա Նիհաեէ այնի կիւճլիկէ թէսատուֆ իտէճէկինի, վէ պինատէն ալէյհ, օղ կիւն սէօյլէեէ. մէտիկի թագտիրտէ, պաշդա պիր կիւն տախի սէօյլէեէմէեէճէկինի տախի տուշիւնտիւկիւնտէն, պըրագըպ կիթմէքլիկին պիհուտէ պիր շէյ օլմասընա, քէնտինճէ գարար վիրտի։

—Կէլտիկիմի բէտէրիմէ խապէր վիրինիզ։—Մէրգում խըտմէթքեար տա պիրինճի գաթա չըգարագ,

Մարսիալ նիմ աչըդ պուլունան պիր բէնճէրէ էնիւնտէ գօճա պիր գօլթուգ իւզէրինտէ եաթմագտա իտի։

Օտուն կիպի հարէքէթտէն մահրում պուլունան աեագլարընը պիր եասթըգ իւզէրինէ վաղ իթմիշ լիտի, —վէ գօլլարընը տա քէզալիք պիլա հարէքէթ օլտուղու հալտէ, մէղքիւր գօլթուղուն գօլլարը իւզէրինէ գօյմուշ իտի։

Մէրգումուն կէօղէրի, լէհճէսինին սօկունուղունա նիսպէթլէ, աճայիպ պիր սուրէթտէ բարլամագտա իտի։

Խըտմէթքեար մէրգումուն օտասընատն իչէրի կիրտի։

Բօղ Պօնշան պիր շալա սարըլարագ քէյֆսիզին եանընտա օթուրմագտա, վէ արալըգ արալըգ տուրարագ, վէ տիղի իւզէրինէ վաղ իթմիշ օլտուղու պիր ուֆագ այնատա պոգարագ, կիւլմէքտէ իտի։

Խըտմէթքեար օտա գաբուսունու աչըգտա,

—Ֆի՛մ տիր օ, —տէյլի սիւալ իթտի մէրգումէ գատըն մէրգում խըտմէթքեարա։

—Մատամ, էֆէնտիմին մախտումի, Մ. Լէօբօլ կէրմիշ տիր . . .։

—Ֆի՛մ։

—Մ. Լէօբօլ։

—Նէ՞ իսթէեօր։

—Էֆէնտիի կէօրմէք իսթէեօր։

Բօղ, Մարսիալըն ըէյինի անլամագ իւզրէ, մէրգումուն եիւզինէ պագար։

—Ազիզիմ, —տէտի մէրգումէ, —իշիթտինի՞զմի . . . —իսթէ՞ըմի. սինիզ, մէրգում կէլսի՞նմի,

Մարսիալ կէօղ իշարէթլէյլէ, էվվէթ, տէտի։

—Բէք ալէա . . . —տէտի Բօղ, —սէօյլէյինիզ Մ. Լէօբօլա տա կէլսին իչէրի . . .։

Մէրգում տէլիգանը օտատան իչէրի կիրտի, վէ քէնտույի թասլամագտա օյան ճիլվէքեար գատընա պիր սէլամ տախի վիրմէքտիզին, տօղրու կիտիպ բէտէրինին իքի եիւզէրինի պուս իտէրէք,

—Սապահլար խայր օլսուն, բէտէրի ազիզիմ . . . —մաթէէսիֆի ազիմ խապէր ալաբզըմա կէօրէ, հալէտ բէսսալ իֆագաթ իթմէյիպ, էվվէլբի հալտէ պուլունմագտա իմիշսինիզ, ֆագաթ, զանն իտէրիմ քի, ինչաալլահ պիր ապրը սըզընըզ պուլունմագտա տէյիլ տիր . . .։

—Էվվէթ, համտ օլսուն քի, մենսիէօ Մարսիալը, հիչ պիր ազրբը պուլունմագտա տէյիլ տիր . . . —տէյլի ճէվապ վիրտի Բօղ, —հաթթա, պու ռապահ տօղթօր կէլտի, վէ եապընտա պիւիւք պիր իյիլիք կէօրիւլէճէկինէ տայիր իւմիտէր վիրտի . . .։

Մէրգումէնին սէօյլէտիքլէրինի հիչ իշիթմէմէզլիկէ վուրմագլըգ միւմքին օլամաըզընտան, Լէօբօլ մէրգումէեէ, անճագ պաշընը ուալաեարագ էօյլէ պիր ճէվապ վիրտի քի, նէ մանէտատա իսթէր իսէ ալապիլիր իտի։

Զիւնքի, մէրգումէ, հէրնէ գատար բէտէրինին մաշուգատը իտի իսէ տէ, քէնտիսի իչին արսըզ էտէպսիզ պիր գարբ սաեըլմագտա օլտուղունտան, նէֆրէթինտէն նաշի, ճէվապ պիրէ վիրմէքլիկէ իրթիքեաց իյլէմէմէքտէ իտի. —վէ ալէլխուսուս, բէտէրինէ եալընըզճա իֆատէյի մէրամ իթմէքլիկէ միհրթաճ պուլունտաղու հալտէ, մէրգումէնին եանընտա սէօյլէեէմէեէճէկինտէն վէ պիրագ տիշարը չըգմասընը տա էմր իտէմէեէճէկինտէն, պիւթիւն պիւթիւն ճանը սըգըլըգտան պաշգա, վէրէվ մէրգումէ տիշարը չըգսա պիլէ, բէտէրկլէ գօնուշուպ տա ճէվապ ալմասը տախի իհթիմալին խարիճինտէ պուլունմագտա իտի։

Բօղ պունուն պէօյլէ օլմասընը պիլտիկինտէն, կիւեա պէյլի օլմաղ սուրէթտէ պիր իսթիհզա թարիգէյլէ սէօյլէեէրէք,

—Օթուրունուզ, մենսիէօ Լէօբօլ, —զիրա, բէտէրի ազիզինիզ սիզի կէօրտիւքճէ աշուրի մէրթէպէ սէվինիպ մէճմունուն օլմագտա տըր . . . բէք մէճմունուն օլմագտա տըր . . . էվվէթ աշուրի մէրթէպէ մէճմունուն օլմագտա տըր . . . —վէ պու տույղուսունու սիզէ իսթար իթմէքլիկի պանա իշար իյլէմէքտէ տիր . . .։

Լէօբօլ պիր սանտալիեէ ալբգ, իքի իւչ սանիեէ թէրէտտիւտ իւզրէ պուլունտուգտան սոնրա, ագբպէթքեար քէնտինճէ գարար վիրէրէք օթուրտու, վէ բէբէլէեէրէք սէօյլէեէրէք,

—Բէտէրի ազիզիմ, —տէտի մէրգում, —էվվէլա հալ ու խաթրընըզը սիւալ իտիպ անլամագ, վէ պատէհու զաեէթլէ միհիմմ, վէ պէնճէ զաեէթլէ էլղէմյեէթի տէրքեար օլան պիր մատտէ հագգընտա գօնուշմագ իչին կէլտիմ . . .։

Բօղ մէրգումուն լագբրտըսընը գաթ իտէրէք,

—Շիւբհէսիզ օլարագ, —տէտի մէրգուզէ, —էկէր իհթիմալէն օլտուղու թագտիրտէ, սէօյլէեէճէկինիզ հէր նէ իսէ, թագէաթիյլէ բէտէրի ազիզինիզին քէսպի իֆագաթ իթմէսինէ գատար թէէիր իտիլմէսի իգթիզա իտէճէք տիր . . . ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, պէքլէնիլմէսի միւմքին օլմաեըպ տա, բէք պէճիտտ պիր իշ զբմընընտա օլտուղու հալտէ, չիմտիտէն տախի սէօյլէեէպիլիրսինիզ . . . —բէտէրի ազիզինիզ բէք ալէա իշիթմէքտէ, վէ իշիթտիկինի տէ անլաեապիլմէքտէ տիր, վէ պէն տախի, սիզէ թէրճիւմանլըգ իտէրէք, վերմէք իսթէտիկի ճէվապլարը, լուղէթ պէ լուղէթ սիզէ պիլտիրմէքլիկի տէրիւհտէ իտէրիմ . . . —հա՞նէ՞ տէրսինիզ, մենսիէօ Մարսիալ, օլապիլի՞ըմի . . .։

Մ. Մարսիալ կէօղէրինի գաբաեարագ, էվվէթ, ճէվապընը վիրտի։

Բօղ տախի իլավէյի մէգալ պիրլէ,

—Բէտէրի ազիզինեզ, էկէր կէօղլէրինի գարար իսէ, թագտիմ օլունան սիւալէ, Եվվէր ճէվապընը, վէ էկէր մուղայիրի օլարագ գաբամագ իսէ Եօք ճէվապընը վիրմիշ սաեըլը . . . —իմտի պու խուսուս մանիմանիզ օլարագ, արթըգ խաթէտիկինիզի սիւալ իտէպիլիրսինիզ։

—

83

Լէօբօլ քիւլլի ղայրէթ վէ ճէսարէթինի քէնտույէ թօքլատըգ-

ուսուցիչներն Գ. Շավարշ Եսայեան և Գ. Մինրան Թէրզեան որոց վրայ էր Ատանայի հասարակութեան յոյսը, ահա անոնք ալ յուսահատեալ կը հրաժարին, և Ազգ. վարժարանք յետին ծայր ցաւալի կերպարանք մը կ'առնուն։

Ատանացիք իրենց վարժարաններըն Միաց. ընկերութեանց յանձնելով երջանիկ ըլալ կը կարծէին, առատանալ կը կարծէին և ահա սարսափելի սովու մը կը հանդիպին. կեանք և ոգի առնուլ կը կարծէին և ահա սոսկալի մահուան մը վտանգը առ դրան գտանի։

Եթէ Միաց. ընկերութեանց պատկառելի տնօրէն ժողովն այս վերջին անգամ ալ չը լսէ անբաղդ Կիլիկեցւոց այս արդար ձայն և հառաչանք չեմք կարծեր որ Ատանացին այնուհետև ըստ առաջնոյն լռէ...։

Խմբագիր Տէր կը խնդրեմ հաճեցէք Ձեր մերձակայ թերթերէն միոյն մէջ անկիւն մը շնորհել մեր սոյն արդար դիտողութեանց յանուն Կիլիկիան ուսումնածարաւ Ազգայնոց։

Մնամ յարգանօք

1882 փետր. 5 «Զուտ»

Ատանա

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

ՍԳՕՊԷԼԷՖ ԻԼԷ ՊԻՐ ՄԻԼԱԳԱԹ

Տէր Նիւզուն Բարիս մուխպիրի պու կիւնլէրտէ ժէնէրալ Սգօպէլէֆ իլէ պիր միլագաթտա պուլունմուշ տուր։ Իշպու միլագաթ էնասընտա ճէրէեան իլէեէն միւպահասանն պաշլըճա բարշալարը զիյրտէ պէեան օլունուր։

Ֆրանսըզ մնթպուանթը, տէմիշ տիր ժէնէրալ Սգօպէլէֆ, պէնիմ սէօզլէրիմի շէտիտէն վէ կիւլունմէկէ շայեան պիր սուրէթտէ թաղլիր իլէմիշ տիր։ Պէն պուրատա պիր ֆուրթունա չըգարմագ իչին տէյիլ, պէօյլէ պիր ֆուրթունաեր տէֆ իլէմէք իչին կէլտիմ, պու իսկ անճագ խալիսէթ վէ միսալէմէթ իլէ հուսուլէ կէլէպիլիր։ Պիր խուսուսու զայրի մագպուլէնին մէվճութիւեթինի պէեան իլէեէրէք, պէն պունուն վիճուտինտէն տօլաեր մէսուլ օլմամագտաեր մ։

Մուխպիր, զայրի մագպուլ խուսուսուն նէ իտուկինի սիւալ իլէտիքտէ, «խուսուսու մէպհուսէ, տէյու ճէվապ վէրմիշ տիր Ժէնէրալ Սգօպէլէֆ, էկէր Ավսթրիալըլար Հէրսէքտէ վէ Պօսնատա պուլունան Սլավլարը պէօյլէճէ էզմէկէ տէվամ իտէրլէր իսկ, պիւյիւք պիր մուհարէպէնին վուգուրնին մէնն օլունամաեաճաղը տըր։ Պէն մուհարէպտէն նէֆրէթ կէթիրմիշիմ, նամուսում վէ վիճտանըմ իւզէրինէ ձէնապը Հագգըն հուզուրունտա եէմին իտէրիմ քի մուհարէպտէն իքբահ իտէրիմ։ Եալընըզ պիր սէֆէրտէ պէնիմ էմրիմին թահմիլ ուտա պուլունան ասաքիրտէն 21 000 նէֆէրին թէլէֆ օլմալարը յլա, մուհարէպէնին նէ՝ տէրէճէ վահշիանէ, շայեանը իքբահ, վէ զուլիմ պիր չէյ օլտուզունու հիսս իլէմիշիմ տիր։ Վէ իշթէ պունուն իչին միլէթիմին մուհարէպ իլէ հուսուլէ կէթիրէպիլէճէկինի իւմիտ իլէմէքտէ, վէ հարպ իլէեէրէք գաղանմագլըղա չըգըշմաղա հաղը պուլունմագտա օլտուզու պիր շէյին պէն հագըդարթը իֆշասը յլա վիճուտ պուլմասընը արզու իլէմէքտէեիմ։

«Էկէր տիրլօմաթլար վուգուաթ իւզէրինէ կէօզէրինի գաբաեօրլար իսկ, զանն օլունան մահրէմիյէթի տիրլօմաթիգըյեէեէ լիզում գալմազ։ Տիրլօմաթլըզըն իքի պիւյիւք ուսթատալարը Դրօմունէլ իլէ Պիզմարգ իտիլէր։ Պունլարըն իքիսի տէ, իսթէտիքլէրի, վէ հուսուլինի արզու իլէտիքլէրի շէյի պիլէն ասհապը մէսալիհ կիպի, խալիսէթ իւզրէ իյրասը մէգալաթ իլէմիշլէր տիր։ Մուխպիր,

—Էյ էօյլէ իսկ, Ռուսիանընը հուսուլէ կէլմէսինի արզու իլէտիկի չէյ նէ տիր, տէյի սիւալ իլէտիքտէ,

—Ռուսիա քէնտիսի իչին պիր շէյ արզու իթմէմէքտէ տիր, տէյի ճէվապ վէրմիշ տիր Ժէնէրալ, պիզ խէեալաթը սէվէր պիր էհալիեիզ, վէ մէֆթունիյէեթտէն հազզ իլէտիկիմիզ կիպի, պունուն իչին ֆէտա քէարլըգտան տախի գաչընմաեըզ։ Պու հալտէ, չիմտի պիզ նէ՞ կէօրիւեօրուզ–դարբնաշլարըմըզըն պիւթիւն Պալգանլար Սլավլարընը թահթը իտարէսինէ կէչիրմէք իչին իւք ատըմլարը զաթէն ալմշ օլան Ավսթրիա թարաֆընտան, գուրպան օլունտուգլարընը։

«Ավսթրիանըն չիմտի քէնտի ճէպպարլըզը թահթընտա էզմէքտէ օլտուզու պու իքի վիլաեէթլէր, քէնտիսինէ էմանէթ վէ անճագ էմանէթ թարզընտա թէսլիմ օլունմուշլար տըր։ Պինաէն ալէյհ նէ վիլաեաթը մէգբիւրե տէլիգանլըլարընտան ասքէր ալմաղա վէ նէ տէ էհալինին մէզհէպինէ միւտախիլէ իլէմէկէ հագգը օլմասըզը հալտէ, նէյզրի մէզհէպ իլէմէկէ պաշլամըշ տըր, Ֆրանսատան թարա օլունան ճիզուիթէր Ավսթրիա թարաֆընտան մէմուունիեէթի քեամիլէ իլէ գապուլ օլունմուշլար, վէ պունլար Ավսթրիալըլարըն իշնի վէ բէյի իլէ Ռում բաբասլարը հէյեէթինէ կիրիպ, քէօյլիլէրի քէնտի մէզհէպլէրինտէն տէօնտիւրմէք իչին մէմալիքին տէօրթ թարաֆընա եաբըմըշլար տըր։

—Ճիզուիթլէրին էհալիյէ թէպտիլի մէզհէպ իթմէկէ չալըշտըգլարը միւմքին տիր, ֆագաթ պիր էվրօբա տէվլէթին պէօյէ պիր թեշեպպիսիս թէշվիգ իլէեէճէք տէրէճէտէ պասիրէթսիզճէ հարաքէթ իլէմէսի միւհթէմէլ մի՞ տիր, տէյի մուխպիր պէեանը էֆքեար իլէտիքտէ,

Ժէնէրալ պու խուսուսուն բէք մուհագգագ օլտուզունու, վէ ֆագաթ Ռուսլարըն թապիէն համիսի պուլունտուգլարը պիր մէմլէքէթտէ, Ավսթրիանըն իլէրի կէօթիւրմէքտէ օլտուզու բաբասնա ասկէրիկէ գարշը պիթիւն գուվվէթիյլէ հարպ իտէճէքլէրինի սէօյլէմիշ, վէ շէօյլէճէ իլավէ իթմիշ տիր։

«Ռուսիա Ավսթրիաեա, արթըգ օրատա տուր պագալըմ տէեէճէք տիր, էկէր Էվրօբա Պէրլին ահանամէսինին կէրէք հարֆիէն վէ կէրէք մանէնէն իճրասընը թալէպտէ իսրար իլէմէքտէ օլա իտի, Ռուսիա մէմնուն օլաճագ իտի։ Ռուսիա նէ քէնտինէ վէ նէ տէ Թունանընը տիկէր ճիհէթինտէ պուլունան Սըլավլարա նաֆի օլմաեան պու ահանամէնի գապուլ իթմիշ տիր, ֆագաթ օլ ահանամէ հիչ տէեիլ իսկ մէմլիքին Թուրքիա իտարէսինտէն ազատէ օլաճաղընը թէէմին իլէմէքտէ իտի։ Տօղրուսու Բօմա ազիզ–իմբերաթօրլուգունուն իտարէսի ալթընա կիրմէք իչին, Թուրքիանընը իտարէսինտէն չըգմագ ասլա գապուլ օլունուր վէ թէհամիւլ իտիլիր պիր չէյ տէյիլ տիր։ Սըլավլար հիչ պիր իտարէ թարաֆընտան էզիլմէք իսթէմէզլէր, պիւթիւն ալէմ քէնտիլէրին շու գաբարը գաթիլէրինի պիլմէլի տիր, վէ հագիգէթի ունութմագ իսթէմէքտէ օլան տիրլօմաթլար տախի, օնու թանըմագա վէ մուհարէպէյի մէնն իլէմէկէ չալըշմալը աբրլար։

Զարընն Սգօպէլէֆ իսմիյլէ թէսմիմ իլէմիշ օլտուզու հարպ սէֆինէսինէ կէլինտիքտէ, Ժէնէրալ պու հավատիսի անճագ պագը ալման զաղէթալարընտա օգունմուշ օլտուզունու սէօյլէմիշ, վէ պու հագգա ճէվապ վէրմէքտէն պիր տէրէճէյէ գատար չէքինմիշ տիր։ Սգօպէլէֆ ալմանիատա գարշը ֆէվգէլատէ պիր խուսուսէթ էսէրլէրի կէօսթէրմէմիշ իսկ տէ, Ավսթրիա թարաֆընտան Պէրլին ահանամէսինին ահքեամընա գարշը օլարագ իճրա օլունան օլ գատար հարաքէթէ, տէվլէթը միշարիլէյհանընը կէօզ գաբաթմասը հագգընտա թէճճիւպիւնիւ պէեան էյլէմիշ տիր։

—Պէրլինտէ էօյլէ զանն օլունմուշ տուր քի, տէմիշ տիր միւմալէյհ ժէնէրալ, Ռուսիա մուհարէպէ իլէ արթըգ գավկատան տըշարը չըգարըմըշ տըր, վագատ մուհարէպէ ոէպէպիյէ Ռուսիա պիրաղ գայիֆէնմիշ իսկ տէ, եինէ 80 միլիոն էհալիսի վար տըր։ Պունտան մատատա Ալմանիա Ֆրանսանընը հիճիւմիւնիւ քէնտի իւզէրինէ ճէլպ իթմէեէրէք, Ռուսիա իւզէրինէ հիճիւմ իտէմէեէճէք տիր։

Պունուն իւզէրինէ մուխպիր Ֆրանսանընը չիմոլիք բէք սուլհճուանէ պիր հալտէ պուլունտուղունու սէօյլէմիշ, վէ պատէհու պու միւքեալէմէլէրինի նէյր իյլէմէք իչին, Ժէնէրալընը ռուխսաթընը թալէպ իյլէեիպ, իսթիհսալընա մուվաֆֆագ օլմուշ տուր։

Մուխպիր պու միւլագաթընա սոնունտա, իշ պու պէնտին Ժէնէրալ թարաֆընտան կէօզտէն կէչիրիլիպ, տօղրուլուղու թատիգ օլունմուշ խտուկինի պէեան իթմիշ տիր։

(Լէվոն Հէրոլ)

—

Սթանտարտ զաղէթասընըն Վիէննա մուխպիրի, Պուլղարիատան խարիճիյէ Նազրը Մ. Վուլգովիչ իլէ պիր միլագաթտա պուլունմուշ տուր։

Մ. Վուլգովիչ Մ. Զանգոֆուն թահթը թէվգըֆա տլընմասընընն սէպէպի, Պուլղարլարը հիւքիւմէթ գարշը կիզլի չիրքէթլէր թէշքիլինէ թահրիք իյլէմէքտէ օլտուզու խտուկինի պէեան իյլէմիշ տիր։

Միւսմիլէյհ ժէնէրալ Սգօպէլէֆին նութգունու, Էվրօբատա էֆքեարը ումումիեէի անլամագ իչին պիր վասրթա ատտ իյլէմէքտէ տիր։

Ռուսիա, տէմիշ տիր Մ. Վիւլգովիչ, սուլհու արզու իտիեօր, վէ ահվալը ումումիյէի պիր գաթ տահա աղբրլաշտրրաճագ պիր հարպա նէ արզուսու վար տըր, վէ նէ տէ վասրթալարը միւսահատ տիրլէր։

—

Սօֆիատան 19 փետրվար թարիխլիյէ Կազէթ տը Հոնկրի զաղէթասընա պէր վէճհի աթի եազըեօրլար։

«Հարպիյէ նազրը Մ. Գրիլով մէէմուրիյէթինտէն իսթիֆասընը թագտիմ իյլէտի։

Պու իսթիֆանընը, Սրպիա հարպիյէ նազրընընն տախի իսթիֆասը վէ Պալգանլարա պիր չօգ Ռուսմէէմուրիյինին վիսուլինի, վէ Ռուսիա հիւքիւմէթինին հիսապընա օլարագ Վալաշիա վէ Պուլղարիատան աշըգտան աշըգա բէք չօգ զէխիր ալընմագտա օլտուզունու խապէր վերէն հավատիսաթ իլէ այնի վագըթտա զուհուր իյլէտիկի, վէ պէյքի պիր պիրի իլէ միւնասէպաթը օլտուզու իւզէրինէ պէեանը էֆքեար իյլէմէկէ հաճէթ կէօրմէիզ»։

—

Պէրլինին հէր նէվ տայիրէյէրինտէ, վէ պէյ էլնաս աթիտէքի սիւալ իրատ օլունմագտա տըր, տէեօր Տէյլի Նիւզուն Պէրլին մուխպիրի. «Նասրլ օլուեօր քի, կէօզտէն տիւշմիշ օլտուզու թէվթուր պուլան Ժէնէրալ Սգօպէլէֆ, Զար հազրէթլէրի թարաֆընտան իհթիրամաթը մախսուսէեէ մազհար օլուեօր, իքի Ռուս սէֆաեինի, պիրիսի Սգօպէլէֆ վէ տիկէրի տախի կէօք–թէրէ իսմիյլէ թէսմիմ օլունմուշլար տըր։» Ռու սէֆինէլէրտէ մերգում իսմիլը Ժէնէրալ Սգօպէլէֆին նութգունտան սոնրա վէրիլմիշ օլտուզունտան, պու խուսուս Ալմանեաա բէք պիւյիւք պիր մէհմունիյէեթսիզլիկի, վէ Ալմանլարընը Ռուսիատան իճթինապընը մուճիպ օլմուշ տուր։»

—

Էնթրանսիժան զաղէթասը Վիէննատան ալմշը օլտուղու աթիտէքի թէլէկրաֆնամէյի նէշր իթմիշ տիր.

«Տէվայիրի բօլիթիգըյտէ զանն օլունտուղունա կէօրէ, Ժէնէրալ Սգօպէլէֆին նութգու Զար հազրէթլէրի թարաֆընտան թատիգ օլունմուշ տուր. միւշարիլէյհ, ճէնուպտա պուլունան Սլավլարընը հիւրիեէթի իչին մուհարէպէ իթմէքլիկի, նիհիլիսթիկէ գարշը պիր տէվամ եէկեանի ատտ իյլէմէքտէ տիր։»

—

Ալման զաղէթալարը Աթիտէքի մէգալաթը բրէնս Պիզմարգա համլ իյլէմէքտէ տիրլէր։ Մէպուսուն պիրի ժէնէրալ Սգօպէլէֆին սէյեահաթընը մուճիպի էմնիյէեթ պիր իմարէ իտուկինի պէեան իյլէտիքտէ, Բրէնսի միշարիլէյհ չէօյլէճէ ճէվապ վէրմիշ տիր.

«— Էվվէթ, ժէնէրալ սէյեահաթտա տըր, ֆագաթ պիր ատամըն սէյեահաթընը պիթիրիպ կէրի տէօնմէսի տէ թապիի տիր. սիզ ժէնէրալ Սգօպէլէֆին սէյեահաթընան կէրի տէօնմէեէճէկինի, եախօտ թէքրար եէնիտէն սէյեահաթա կէօնտէրիլէճէկինի զանն իտէրմիսինիզ։»

ՆԷՎԻՑԷ

—

Մալիւմ տիւր քի Ֆրանսա մէհաքիմի իսթինֆիյէսի միւշավիրլէրինտէն պիրիսինին իսմի Տիւվէրտի օլուպ, Մ. Էմիլ Զօլա տախի Կոլուա զաղէթասընտա նէշր իթմէքտէ օլտուղու պիր բօմանտա Տիւվէրտի իսմիյլէ պիր մահքէմէյի իսթինաֆ միշավիրի թէրսիմ իյլէմէքտէ պուլունտուղունան, միւմիլէյհ Մ. Տիւվէրտի Մ. Էմիլ Զօլայա գարշը տավաեա իգամէ իյլէմիշ իտի։

Պու տէֆա թարաֆընընզա վասրլ օլան Ֆրանսըզճա զաղէթալարտան անլաշըլըրընա կէօրէ, մահքէմէ Մ. Տիւվէրտիյէ քեամիլէն հագգվերիպ, Զօլանընը քէնտի բօհանընտան Տիւվէրտի իսմինի գալտըրըպ այնի թէլէֆֆիւզտէ պուլունան պիր աղֆարգը տիկէր պիր իսմ գուլլանմասընա գարար վերմիշ, վէ չու խուսուստան գաչ կիւն իսթինա իյլէր իսկ, հէր պիր կիւն իչին 100 ֆրանգ գարար զիեան վերմէսինէ վէ պու հիւքմին Կոլուա զաղէթասընընն իլգ եիւզունտէ տերճինէ հիւքմ իյլէմիշ տիր։

—

ԺԱՆՆԷԹ ՎԱԲՕՐՈՒ

Նիւ–Եօրգ Հէրալտ զաղէթասընընն Բարիս մուխպիրի, մէգքիւր վաբօրուն գաբթանը Տրլօնկ իլէ Թայֆէսինին պուլունմասընա տայիր շիմտիեէ գատար իտիլէն թահարրիեաթտան զուհուրա կէմիշ օլան ասթիտէքի նէթիճէլէրի զաղէթալարա թէպլիղ իյլէմիշ տիր։

Իրդուսթ, 1 փետր.

Մեպտեմբերին 12 ինճի կիւնիւ սապահլեաեն, պէշ ֆարսախ ուզագտա քեսին Պարգէն Նամ մահէլլէ կիթմէք իւզրէ, իչ գէթա սանտալըմըզ Սէմէնօվքի ատասընտան հարէքէթ իթտիլէր։ Պունլար, էօյլէ վագթը պուլղարտան չըգըրլար, լաքին չիտտէթլի պիր բօրեազ ըիւզկեարը էսէրէք, կիճէլէյին սան տալլարը տսրմատաղընը իթտի։ Գաբթանընն սանտալը տիրէյի վէ եէլքէնկէրի զայպ օլտու։ Աեբն 17 ինճի ագշամընը գարաեա եագլաշտրգ քի, պունուն եագընընտա եիւքսէք մահէլլէր պուլունմագտա իտի։ Սանտալը քէօրֆէզտէն իքի միլ ուզագտա պրագտրգ։

Թայֆէլէը մէգքիւր թէբէլէրի եիւբիւեէրէք կէչտիլէր, վէ Սակասթիր նամ խալի գարիեէեէ վասըլ օլտուլար, վէ սանտալտան պազը էշեա ալմշը օլտուգլարը հալտէ, աեբն 19 ունտա ճէնուպ թարաֆընա տօղրու իլէրլէտիլէր։

Գաբթան Տէրնկուն եաղտրը նոթալար պուլունմուշ օլուպ, պունլար շու մէալաէ տիր.

Ճիւմաա իրթէսի, 1 հոկտ. — ժանէթ սէֆինէսինտէն 14 զապթ վէ Թայֆէ, սեպտեմբերին 28 ինճի չարշէնպիհ կիւնիւ պու գուլիպէեէ վասըլ օլարագ, չաեբն թէքմիլէն տօնմասը իչին պէքլէմէեէ մէճպուր օլտուլար, վէ Լէնա կէօլիւ իւզէրինտէ պիր մահէլլէ եէթիշմէք իւզրէ, պու սապահ չաեբն զարպ գրեբսը իւզէրինտէն եօլլարընա տէվամ իտէճէքլէր։

Շիմտիեէ գատար իհթիեաճաթը աճիլէմիզ իչին պուլտուղումուզ պազը ավար սաեէսինտէ տահա իքի կիւնլիք երզագըմըզ վար տըր։

Միւսթագպէլ հագգընտա ասլա գօրգումուզ եօգ տուր։ Քեաֆֆէմիզ տախի իյի բահթըզ, եալընըզ երիքսէնին տեագլարընընն բարմագլարը տօնմուշ օլտուղունտան, քէսիլմիշէր տիր։

Պօեունա կէլմիշ օլտուղումուզ նէհրին շարգ գրեբսը իւզէրինտէ վագը բէք չօգ գուլիպէլէրտէ տիկէր պագը մալիւմաթ բուսուլալարը պուլունաճագ տըր։ Իմպ

ԺՕՐԺ Վ. ՏԷԼՕՆԿ

Ֆիլվագը տահա իւչ մալիւմաթ լիսթասը պուլունմուշ տուր։

Երիքսընն հոկտ. 7 տէ էօլմիշ վէ էրզագ պուլունամամըշ տըր։ Նօրօս վէ Նինտէմուն, իմտատ արամագ իւզրէ, հոկտ. 9 տա իլէրիեէ տօղրու կէօնտէրիլմիշլէր տիր։ Պունլար օն պէշ կիւն գատար ճէնուպ թարաֆընա տօղրու եիւրիւմիշլէր, վէ աեբն 21 ինտէ իւչ նէֆֆէր եէրլի թարաֆընտան, աճըգտան էօլմէք ըատտէսինտէ օլտուգլարը հալտէ պուլունուպ, պիր գուլիպէեէ կէօթիւրիւլմիւշլէր, ֆագաթ անլէրէ հիչ պիր շէյ անլաթամամըշլար տըր։

Հոկտ. 29 տա մէրգումարտան պազը խապէրլէր տիզ իյլէտիք։ Պինապէրին տէրհալ թէհարրիեաթա պաշլաեըպ, Լէնա նէհրինին զարպ գրեբսը իւզէրինտէ քեային պիր եէպանի մէմլէքէթինտէն կէչտիք։

Եէրլիլէր պիզէ եարտըմ իթմէքլիքտէ տէվամ իթմէյի իսթէմէտիլէր, վէ պիզտէ Ռուսլարտան եարտըմ պուլմագ իւզրէ, Պուլօնկա ավտէթէ մէճպուր օլտուգ։

28 նոյ. — Շիմտի քէսիր իւլ ատէտ պիր հէյեէթ, իճրաի թէհարրիեաթլէ մէշղուլ օլուպ, գարլար այթընտա կէօմիւրմիւշ օլան էշեաեը չըգարմագտա տըրլար։

Կէչտիկիմիզ եէպանի եէրլէրտէ ավ հայվանաթը եօգ տուր։

Ռուսլար պիզէ դաեէթ սիւրաթլէ վէ միւէսսիր սուրէթտէ եարտըմ իտիեօրլար։

Ժագ Գօլ պու կիւնրահաթ տըր, վէ անճագ արա սըրա քէյֆսիզլիկի շիտտէթ քէսպ իթմէքտէ տիր։ Մէրգումուն սօլ կէօզիւ չըգմըշ, վէ սաղ կէօզիւ տէ զիեատէսիյլէ ֆէնալաշմըշ տըր։

Տիկէր ատէմէրիմիզ իյի տիրլէր։

Ժագսօն, Օրէնպուրկտան պանտ թէլէկրաֆ չէքմիշ տիր։

ՃՕՆ ՖԱՆԷՆ ՀՕՀԷՐ

(Մէհմանաչը Հ–վոռ–)

ԻԼԸՆ

—

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՄԱԵՈՒՆ

Էվգաֆը Հիմայուն խագինէսի Մահմուլաթ տարէխինտէ պէհէր կիւն միւզայէտէլերի իճրա օլունմագտա օլան աթի իւզ զիքր մահլիլաթընը մուայէեն օլան 4

հաֆթա միւտտէթը իլանընտան իւչունճիւ հաֆթասը օլան իշլու 1297 սէնէսի շուպաթըն 13 ինճի բազար իրթէսի կիւնիւնտէն ԻԹիպտրէն պիր հաֆթա զարֆընտա միւզահէտտէլերի իճրա զըլընաճաղընտան զամմ իլէ Թաւիպ օլանլարրն էյեամը մէզքիւրէտէ Մահլիւլաթ խարէսինէ կէլիպ գըյմէթի մուխամմէնէնին էօշրիւնէ միւսավի թէէմին ազէսինի թէսլիմի խազինէ իտուպ մէզատընտա պուլունմալարը լազըմ կէլէճէյի իւչունճիւ ատֆա օլարագ իլան ու իխթար օլունուր։

. . 7 . . 17,300 (¹) Մէրհումէ Տաեէ Եասէմէն խաթուն վագֆընտան Ֆէնէր գաբուսու տախիլինէ Ապտի Սու պաշը մահալլիսինտէ Եալտըզէր սօգաղընտա թէրպիէն էլի զիրա պիր գըթա մէնզիլ տրսասը։

. . 62 . . 15,000, Պապ իւս Սաատէ աղասը աթիգ Եուսուֆ աղա վագֆընտան Պէյօղլունտա Գուլ օղլու մահալլէսինտէ Աղա Համմամը ճատտէսինտէ թէրպիէն ելիւզ էլի զիրա պիր գըթա մէնզիլ արասը։

. . 42 . . 250, Մէրհումէ ամուճա Հիւսէյին բաշա վագֆընտան Զարչէնպիհ գուրպինտէ Պէյէիկզ մահալլէսինտէ Մէհմէտ աղա ճատտէսինտէ թէրպիէն վէ թախմինէն եէթմիշ զիրա պիր գըթա արասըն նըսֆ հիսսէսի։

. . , . . 15,000, Տար-իւս-Սաատէ աղասը էսպագ Պէշիր աղա վագֆընտան Սարբեար գարիյէսինտէ Պէօյուքտէրէ ճատտէսինտէ քեսին Թարֆիէնի Մ. Ֆիլորի պաղչէսի վէ պիր Թարաֆը էրմէնի քիլիսէսի գաբուսու վէ տիկէր թարաֆը եօլ իլէ մահտուտ պէր մուճիպը մէսատէ աէօրթ եիւզ օթուզ տէօրթ զիրա պիր գըթա արսա։

. . 15 . . 3300, Ֆոթմա Սուլթան վէ Ղազի Իպրահիմ բաշա վագֆընտան տան Գասըմ բաշատա ճամիի քէպիր մահալլէսինտէ ճամիի քէպիր սօգաղընտա թէրպիէն ալթմըշ զիրա արսատա մէպնի ֆէվգինտէ պիր օտալը միւշթէմիլ շէհրի ալթմըշ ղրշ քիրալը միւլք մա կէտիք ախշապ պիր պապ պէրպէր տիւքքեանընընն նըսֆ հիսսէսի։

. . 17 . . 5000, Հարէմէյն կէտիքեաթընտան Գասըմ բաշատա ճամիի քէպիր մահալլէսինտէ Զիվիճի սօգաղընտա թէրպիէն 80 զրրա արսատա մէպնի ֆէվգինտէ 2 օտայը միւշթէմիլ շէհրի 100 ղրշ քիրալը քեարկիր 1 պապ քէսմիւրճիւ մաղազասը կէտիյինին բուպ հիսսէսի։

. . 83 վէ 85 . . 5500, Պուտագ Մէհմէտ աղա վէ Իսմայիլ էֆէնտի վագֆընտան Գօճա Մուսթաֆա բաշատա Սրապաճը-Պայազիտ մահալլէսինտէ Սիլիվրի գաբուսու ճատտէսինտէ թէրպիէն 400 զիրա արսատա մէպնի 8 օտա վէ շուսուֆա վէ 2 գայյու վէ 1000 զրրա պաղչէյի միւշթէմիլ ախշապ 1 պապ մէնզիլ վէ թահթընտա տիւքքեանընն բուպ հիսսէսի։

. . 2 . . 6250, Պէրէքէթզատէ Էլհաճճ Ալիֆ. մէսճիտի չէրիֆի վագֆընտան Գալաթատա Պէրէքէթզատէ մահալլէսինտէ Հաճի Ալի սօգաղընտա թէրպիէն 60 զրրա արսատա մէպնի ֆէվգինտէ 1 օտա վէ չէհրի 150 ղրշ քիրալը միւթէհամմիլ քեարկիր պիր պապ մէյքէտէճի տիւքքեանընն բուպ հիսսէսի։

. . 16 վէ 18 . . 500, Գօճա Մուսթաֆա բաշա վէ Հարէմէյն կէտիքեաթընտան Այվանսէրայ գաբուսու գուրպինտէ Սաթիգ Մուսթաֆա բաշա մահալլէսինտէ Պօսթան սօգաղընտա թէրպիէն 100 զիրա արսատա մէպնի ֆէվգինտէ 2 օտա վէ պիրըմայի միւշթէմիլ միւնհէտիմ ախշապ պիր պապ թուրշուճու տիւքքեանը կէտիյինին նըֆա հիսսէսի։

. . 41 . . 2000, Սուլթան Մէհմէտ խան վագֆընտան Շէհզատէ պաշը գուրպինտէ Ֆէվզիյէ մահալլէսինտէ Ուսթուրանճլար սօգաղընտա թէրպիէն 60 զիրա արսատա մէպնի շէհրի 60 ղրշ քիրալը ախշապ միւլք մա կէտիք պիր պապ գահվէ տիւքքեանընընն սիւլիւս հիսսէսի։

. . 41 . . 1334, Էվզաֆ կէտիքեաթընտան Սիւլէյմանիէէտէ Թիրագի չարշըսը ճաատէսինտէ թէրպիէն երկիմի պէշ զիրա արսատա մէպնի չէհրի գըրգ պէշ ղրշ քիրալը քեարկիր պիր պապ սուճու տիւքքեանը կէտիյինին սիւլիւս հիսսէսի։

. . 23 . . 1750, Հաբամի Ահմէտ բաշա վագֆընտան Ֆէնէրտէ Ապտի Սու պաշը մահալլէսինտէ Քիրէճհանէ սօգաղընտա թէրպիէն էլի զիրա պիր գըթա մէնզիլ արասը։

. . 109 . . 2333, Թավաշի Սիւլէյման վէ Սապրի Մէհմէտ էֆէնտի վագֆընտան Գումգաբուտա Թավաշի Հասան աղա մահալլէսինտէ Քիչիւք-Տէրեզ սօգաղընտա թէրպիէն իքի եիւզ պէշ զիրա պիր գըթա մէնզիլ արասարընն սիւլիւս հիսսէսի։

. . 20 վէ 18 . . 05,000, Պէտէլի միւզաեէտէսի 7000, Սուլթան Պաեազիտ խանը Վէլի վագֆընտան Պէյօղլունտա Թաթավատա Եունճու Խբիսթօ սօգաղընտա թէրպիէն 200 զիրա արսատա մէպնի իւչ օտա վէ իքի սուֆա վէ պիր մահ վէ եէտի եիւզ զիրա պաղչէյի միւշթէմիլ վէ չէհրի ալթմըշ ղրշ քիրալը ախշապ պիր պապ մէնզիլ իլէ պաղչէնին պիւթիւնիւ։

. . 12 . . 5000 պէտէլի միւզայեէտ 2500, Լալա Հիւսէյին բաշա վագֆընտան Գումգաբուտա Նիշանճը մահալլէսինտէ Հավուզլու օտալարը սօգաղընտա թէրպիէն եէթմիշ զիրա արսատա մէպնի իքի օտայը միւշթէմիլ ախշապ պիր պապ մէնզիլ։

. . . 24 . . 2500, Մէրգումի Իլեաս նամ սահիպ իւլ խայրըն Էյրի-Գաբու գուրպինտէ Սվճը պէյ մահալլէսինտէ Էյրի-Գաբու ճատտէսինտէ թէրպիէն եէթմիշ զիրա արսատա մէպնի պիր գըթա մէնզիլ։

(¹) Ճիմիլէրին պաշլարընտա իւք հիզատա պուլունան բագգամար մահլիւլաթըն նիւմէրօլարընը, վէ իքինճի հիզատաքիլէր լիրաի Օսմանի 100 զուրուշտան օլարագ գըյմէթը մուխամմէնէլերինի պիլտիրմէքտէ տիրլեր։

Էսարաբ Փարիստէն վէ Թուճատան Դըզլարտան, Գալաթագ ճրլար պաշը խարիճինտէ, Էսիրնէլի Դէորդ աղանընն թիւթիւնճիւ տիւքքեանընտա տախի սոմբրմազ տատարը։

ՏՕՂԹԷՐ ՄԻՀՐԱՆ ԷՖԷՆԴԻ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

Ցօղթօրը միւմնիլէյի, Բարիստէ իլմի թէպապէի թահսիլ խէրէք, պու ատֆա պուրաեա կէլմիշ օլսուղունտան, Պէյօղլունտա, Շիշլի սօգաղընտա, Մէճմուայի Հավատիս մահալլասընընն գարշուսընտան 18 Նիսմէրօլու խանէտէ, հէր կիւն սապահտան սաաթ 6եա գատար պուլունմագտա օլուպ, վէ ճիւմտա կիւնլէրի տախի, սաաթ կէտէն 6եա գատար, քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն խասթէկեանը մէճճանէն թէտավի իտէճէք տիր։

Ցօղթօրու միւմնիլէյի հէր կիւն սաաթ 8էն ապշամա գատար, Խալթանպոլ ճիվարընտա, Նիշանճըտա, Մուսալլա ճատտէսինտէ, 53 Նիսէրօլու սապրգ Լճզահանէեի քէնտիսինէ իպ ամէթինի թորլա պաշր ճատտէսինտէ 21 Նիսմէրօլու քէնտի խանէսինէ նագլ իթմիշ օլաուղունու, վէ քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն խասթէկեանը, մահէլլի մէզգիւրտա, հէր կիւն, սաաթ 4է գատար թէտավի իտէճէկի կիպի, սաաթ 5էն 10ա գատարտա, Պաղչէգարուսունտա, Կիւմիւք սբրասընտա Նէմցի բօսթախանէսինին իթթիսալընտա, Համաղզտային էճզախանէսինտէ պաղաճապընը միւթէպէր էհալիեէ իլան իտէր։

AGENCE DE BANQUE ET DE CHANGE

ՀԻՋ ՊԻՐ ՇԷՃ ՂԱՃՊ ԻԹՄԷՄԷՔ ՄԱԳՍԷՏԻՃԼԷ ԲԻԱՆԳՕԵԱ ՀԻՍՍԷՄԷՆՑ ՕԼՄԱԳ

Բաղկէթյու միւշթէրիլերիմի մէճճուն լիմէք իւզրէ, թահքը թէէմինէ ալընմագ օլարագ, 300 միլիոն ֆրանգ սէրմայէսի օլան Ասիւրանս Ֆինանսիէր նամ շիրքէթ իլէ միւնասէպաթա կիրիշտիմ։ Մէզքիւր շիրքէթ, սէնէվի շէքիլճէք գուրալար վասրթասըյլա, հիչ տէյլի իսկ, հէր պիլէթին ֆիւեաթը օլան 100 ֆրանգըն թէէտիեէսինի թէէմին իտէր, վէ օ հալդէ, հէր հանկը ճիւնա պիլէթ օլուր իսկ օլսուն, հիչ պիր ապչէ զայլ իթմէզ։ Մէզքիւր բիանգօ պիլէթլէրինէն վէճեաճտ բրոմէսիրինէն սաթը ալմագ իսթէճէնէրէ, սէնէվի շէքիլճէք գուրալար վասրթասըյլա, պէհէրինէ տէրհալ 100էր ֆրանգ թէճտիեէ օլունմագ իւզրէ, Բարիսին Ասիւրանս Ֆինանսիէր շիրքէթի պօնօլարընտան պիր վէ եաճտտ տահա զիճատտ իթասընա հաղրրմ։

Գու պօնօլար տա, պիր մըգտար Ֆրանսըզ էսկամը ուսմումիեէսինին պիր մահէլլէ էմանէթէն գօնուլմուշ օլմասրյա, թէէմին իսլամիշլեր տիր։ Պինաէն ալէյհ մէզքիւր բիանգօ պիլէթ վէ բրոմէսիրինէն վադը օլանագ ապչէճ քեսֆիքէյի զարար վէ զիեանը թէէմին իտերիմ։ Հէր քես, հիչ պիր շէյ զայլ իթմէսէրէք, պէնիմ բիանգօ պիլէթլէրիմ վէ բրոմէսիրիմին իւզէրինտէ թայէինի տէնէեէպիլիր։

Մինիմում տեսրն տեղա էսրասը վէճիճէ+ օլան Մաճարիստան էրալեեէրինին 1870 սենէյի էսրասը.

Գիիճիիճ իԲՐԱՄԻԵԼԷՐ. — 200,000 ֆիորին, 50,000 ֆիորին, 12,000 ֆիորին
Մինիմում իսլամեղա էսրասը վէճիճէ+ օլան Պաղ կրան տասիալեղը էսրասը.

Գիիճիիճ իԲՐԱՄԻՃԷԼԷՐ. — 150,000 ֆիորին, 15,000 ֆիորին.
Մինիմում տեսրն տեղա էսրասը տեշէյտ օլանտաճ օլան Ալբրիշ էսհամը.

Գիիճիիճ իԲՐԱՄԻԵԼԷՐ. — 40,000 ֆիորին, 20,000 ֆիորին.

Գալաթա, քէսրրիւ եագընընտա, Հալաճեան խանընտա Ն. 5

Ա. ԱՏԼԷՐ

COGNAC DE LA MAIS. CH. BAGIER & Cie DE COGNAC

ԱԼԻԱ ՎԷ ՍԱՀԻՀ ԷՍԿԻ ԳՕՆԵԱԳՏԱՆ
ՋԷՇՆԻԵԱՊ ՕԼՄԱԳ ԻՍԹԷՐՄԻՍԻՆԻՋ

Շ ՊԱՃԻԷԱ Է ԳՕՄԲԱՆԻԵԱ
ՏԸ
ԳՕՆԵԱԳ

ՆԱՄ ՄԷՇՀՈՒՐ ՖԱԳՐԻԳԱՆԸՆ ԻՄԱԼ ԻԹՏԻԿԻ ԳՕՆԵԱԳՏԱՆ
ՏԱՃԻՄԱ ՍԱԹԸՆ ԱԼԸՆԸՋ

Գուլունուր չարապ վէ միւսթիրաթ սաթան պաշլճա թիւճճար մաղազալարընտա, պիւիւք պագգալարտա, կաղինօլարտա, օթէլլէրտէ վէ սայիրէտէ։

Մէմալէթի մահրուսէյէ ճէվէլի նէկէնէլէրէ

ՁԷՐՎԱԹԻ ՎԷ ՖԱՁԷՍ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Գալաթատա, Ատա խանընտա

ՇԻՖԱ ԻԼԻՔ ՁԱՀԱՐՏԱ

WILHELM'S
ՎԻԼՀԷԼՄ
Ամրէ-բրէէէ+ ամրէէ-մրէ+
ԳԱՆԸ ԹԷՄԻԶԼԷՑՄԱՆ
Զ Ա Ճ
ՖՐԱՆՑ ՎԻԼՀԷԼՄԻՆ
Թ Է Ր Թ Ի Պ Ի
Նայն Քիչլէնէ եէշլոը պաշը

Մէզքիւր Զայ, Նիքրիս իսէթինէ, օյնագ եէրլերի սըզլարընա, չօճուգլարընն տիպէրճէ վէ սեաղլարճա զայիֆիւքլէրինէ, էսկի սանճըլարա, տայիմա թէչէնիշ իթմէքտէ օլան եարալարա, ԳԸԶԼԸ, ԳԸԶՄԸԳ, վէ չիէք նէվինտէն օլան, վէ ֆամիլեատան ալընմըշ պուլունան խասթալըգլարա, վէ եիւզտէ վէ վիճուտտա հասըլ օլան սիվիլճիք, չիպան, վէ թէմրէյի նէվինտէն օլան իլէթլէրէ, ֆրէնկիյէ տայիր մարազարա, վէ գարաճիյէր հասթալըգլարընա մահասըլա, սարբլըղա, վէ տայիմի օլան էթ, վէ սինիր, վէ օյնագ, վէ քէմիք իլէթլէրինէ, վէ միտէ ֆէսատլարընա, վէ իարարա տայիր իլէթլէրէ, վէ պէլկէվզէլիկինէ, գատընճա վէ էրքէք զայիֆիւքլէրէ, պօղազ իֆիւնէթինէ, վէ էմրազը սայիրէյէ գարշը խաթիմալ օլանուր բէք չիֆատար պիր մուալիճէ օլուպ, շաեանը իսթիարար չէհատէթնամէլէր իլէտէ թատիգ գըլընմըշտըր քի, արզու իտէն զաթլարա, մէզքիւր չէհատէթնամէլէրտէն մէճճանէն վիրիլիր։

Մէզքիւր Զայտան, հէր բաքէթտէ սէքիզեր քեաղրտ պուլունմագտա օլուպ, վէ բաքէթի գըյմէթի իսէ 2½ ֆրանգ տըր։

Մէզքիւր Զայը Թագիրալէրինին անլաշըլմասը իչին իւզէրէրինտէ պուլունան, վէ իսթիմալի ճայիզ կէօրիւլէն մէմալիքէրտէն իթա պույրուլմուշ օլան մարգալարա, տիգգաթ օլունմագըգ իգթիզա իտիր։

Մէզքիւր Զայ, Իսթանպոլտա, Եէնի-ճամի ճատտէսինտէ վագը 33 վէ 35 վէ 37 Նիմէրօլար իւէ իւրագգամ Տէլլա Սիւտա էճմախանէսինտէ պուլունմա։

ՇԻՖԱ ՍՕՆ ՊԱՀԱՐՏԱ

ՏՕՐԹԼՕՐ

ԱՆԱՆԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻ

Մէրթէպի Թրպպեյէ Շահանէ գուլագ, պօղազ վէ պուրուն էմրազը մուալիճի Տօղթէօր Անանեան էֆէնտի, պու ատֆա մահէլլի իպ ամէթինի Թորլա պաշր ճատտէսինտէ 21 Նիսմէրօլու քէնտի խանէսինէ նագլ իթմիշ օլաուղունու, վէ քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն խասթէկեանը, մահէլլի մէզպուրտա, հէր կիւն, սաաթ 4է գատար թէտավի իտէճէկի կիպի, սաաթ 5էն 10ա գատարտա, Պաղչէգարուսունտա, Կիւմիւք սբրասընտա Նէմցի բօսթախանէսինին իթթիսալընտա, Համաղզտային էճզախանէսինտէ պաղաճապընը միւթէպէր էհալիեէ իլան իտէր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՖՕՐՍԱԼԱՐԸ

Բարիս, 27 փետր.

Ֆրանսըզ ֆոնտոսու 3%	85-7½
» » 5%	115-10
Էսհամը Ումումիէ այլլար	11-
« » գաբանար	11-
1865 Իսթիդրազը	65-
1869 »	60-
1873 »	51-
Բուսէլի չըմէնտը. Թահվիլա.	46-
Օսմանլը Պանգասը	690-
Գրէտի Լիոնէ	755-
Բուս ֆոնտոսու 5% (1877	-
Բուսիանըն Շարք իսթիդրազը	-
Իթալիա ֆոնտոսու	35-70
Մըսըր խեդիվ. պիրէյմիշ	322-50
Իսբանեա խարճի իսթիդրազը	26-
Դամպիօ Լոնտրա իւզէրինէ	25-28

Բարիս, (Պուլվար) 27 փետր.

Ֆրանսըզ ֆոնտոսու 5%	115-10
Էսհամը Ումումիէ	11- 7½

Լոնտրա 27 փետր.

Ինկիլիզ գոնսոլիտ	99-15/16
Էսհամը Ումումիէ այլլարը	10-15/16
» » գաբանար	11-
1865 Իսթիդրազը	15-½
1869 »	12-
1871 »	64-¾
1872 (Պոնտրս Թրէզոր)	20-7/8
1873 »	10-¾
Տէվլէթի Ալիէնին 1877 իսթիդրազը	75-¾
Օսմանլը Պանգասը	17-½
Բուսիա իսթիդրազը 1873	82-7/8
Մըսըր իսթիդրազը պիրէյմիշ	64-¼
« իմթիեազլը (շըմէնտը.)	87-¼
Տաիրա սանիէ	64-¼
Մըսըրըն Բոյիլտ իսթիդրազը	85-
1877 Մաճարիսթան էսհամը	98-½
Դամպիօ Բարիզ	-

Վիէննա, 27 փետր.

Լոնտրա իւզէրինէ գամպիա	120-80
Բուսէլի ռէմիր եօլ Թահվիլաթը	22-70

ԳԱԼԱԹԱ ՖՕՐՍԱԼԱՐԸ

Էսհ. Ումումիէ փետր. 15 ապշմ. գր.	12-14
» » փետր. 16 սպհ. ապ.	12-15
» » էն եիւքսէք	12-15
» » էն աշաղը	12-12½
» » Սաաթ 5 տէ	12-15
1863 Իսթիդ. (Մութօն) 6% ֆ.	65-
1865 » » 6% ֆ.	66-
1869 » (Բինար) 6% ֆ.	60-
1872 » (Պոնտրս Թրէզոր	21-50
1873 » (Բինար) 6% ֆ.	56-
Բուսէլի չըմէնտրֆէր	48-
Ըէբոր զուրուշ	24-
Հէվալէսիզ »	-
Սգղէ ֆայիզի %	7-

ԱԳՕՏՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Գրէտի Լիոնէրալ 6%	6-35
Սօսիէթէ Լիոն 6%	5- 5
Իսթանպոլ Պանգասը	10-
Սօսիէթէ Օթթոման	-
Թրամվայ 5%	365-
Լավրիօմ (մատէն)	138-

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՌԻԱՋԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղրշտան	Ղ. Փ.
Ինկիլիզ լիրասը	110-12
Ֆրանսըզ ալթունու	87-26
Բոլ	90- 5
Գրիմիզ ալթունու	51-20
Պէեալ մէճիտիյէ	108- 4
Մէթալիք	206-
Պէլիք	210-
Ալթըրզ	127-10
Պագըր	610-
Գարագոն գայիմէսի գաքիք	892-

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ՌԻԱՋԱՍԸ

Էն եիւքսէք	890-
Էն աշաղը	890-
Սաաթ 5 տէ	890-

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ ԿԱՐԱՊԵՏ Ֆ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ